

PORTRÉ

ba foglal a vonósnégyestől a kamarakórusig. Márpedig több koncertet nem tudunk ennyi pénzből adni, saját hangszerparkot sem építettünk - tíz év alatt egy fagottot és két kürtöt sikerült vennünk az egy kvartettnyi saját vonós hangszereink és négy, gyenge minőségű bőgőnk mellé mellé -, de erre is büszkék vagyunk, mert működünk. Tudom, nagyon nehéz a helyzet, csökkennek a lehetőségek, a nagy együttesek élet-halál harcra vívják, lesznek, akik elvéreznek. Ezeknek a regionális zenekaroknak azonban meg kell maradniuk, mert más nem tudja átvállalni pótolhatatlan feladataikat. Azért a néhány ezer forintos próbapénzért, amit fizetni tudunk, még mindig van zenész, aki örömmel, lelkesen jön játszani. Nagy az ínség. Fontos lenne, hogy ezeknek a zenekaroknak rendeződjön, biztonságosabbá váljon a helyzetük.

■ *Az Egri Szimfonikusok iskolákban is játszik?*

– Rendszeresen. Sokszor egy színpadra a környék összes gyerekét odaviszik busszal, olyanokat, akik addig életükben még nem hallottak komolyzenét, és nekik muzsiká-

lunk. Tapogatják a hangszereket, lenyűgözi őket húsz-harminc ember együttes játéka. De volt már olyan ötvenen túli ember is, aki egy hangverseny után azt mondta, eddig továbbtekerte a rádióban a komolyzenét, nem volt korábban koncerten, de az élő zene olyan hatással volt rá, hogy ez lett élete egyik legszebb élménye... Vannak települések, ahol tényleg semmilyen zeneélet sincs. Pedig a mai gépzene túlsúlyos világban az élő zene semmivel sem pótolható élményt ad. Az ilyen módon szerzett élményért valóban hálásak a gyerekek és a felnőttek egyaránt. Hiszen látják, hogy ez valódi, közvetlen és a pódiumon ülök most csak nekik, az ő örömükért muzsikálnak.

Egy olyan élményért amiről eddig talán azt se tudták, hogy létezik. Mert a választás lehetőségét meg kell adni mindenkinek. Ma már a közmédia és az oktatás sem foglalkozik ezzel. Budapest zenei élete más, hiszen a fővárosban egyetlen nap akár harminc hangversenyt is adnak, de vidéken nincsenek ilyen lehetőségek...

■ *Milyen céljai vannak a Regionális Zenekarok Szövetségének?*

– Az a szerepkör amit ellátunk, örülnénk, ha a finanszírozásunkban is megjelenne. Szeretnénk stabil keretre pályázni, amelyet nem zárolnak, és számíthatunk rá minden évben, időben. Nem fogjuk persze elérni a nemzeti kategóriát, s a városoktól sem várhatunk több pénzt, bár a foglalkoztatásból is kivesszük a részünket. Nem vagyunk hahnizenekar, ötven tagnak biztosítunk rendszeres munkát. A jelenlegi bizonytalanságot szeretnénk kiszámíthatóbbá tenni, amiért természetesen vállalkozunk egy szigorú, de életszerű kritériumrendszer teljesítését, ami jelenleg a nemzeti és kiemelt kategórián kívül nincs. Ne lobbikon múljon, hogy ki mennyit kap a megpályázott összegből, hanem a tényleges teljesítményen. Nem olyan sok pénzről van szó, egy 100 millió körüli keretből, ami nagyjából egy nagyegyüttes támogatása, akár 10 regionális együttes sorát lehetne megnyugtatónan rendezni. És ez legyen biztosan tervezhető. Mi most úgy tervezünk évadot, hogy egyáltalán nem tudjuk, valójában mennyi pénzünk lesz és ami van azt se tudjuk, mikor kapjuk meg. És mégis játszunk.....

R. Zs.

„Meg kell érezni a műszempilla szagát”

Medveczky Ádám arany pálcáról, könyvről és tanításról

Sosem szeretett összegezni, visszatekinteni, mindig csak a jövő, az újabb kihívások izgatják, mégis tavaly megjelent az életéről szóló kötet, amelyben hitről, zenéről, hivatásról mesél. Azóta is akadnak azonban újabb és újabb történetek, hiszen Medveczky Ádám három szakon tanít a Zeneakadémián, emellett az Operaházban is rendszeresen vezényel, s tele a naptára koncertfelkérésekkel. Nagy

öröme még mindig rengeteg olyan darabot talál, amelyet először dirigálhat, s az idei esztendő számos ilyen felkérést tartogat számára.

■ *Gondolta volna, hogy valaha könyv készül az életéről?*

– Soha. A kötet megszületése Simon Erika írónek köszönhető, aki egész sorozatot készített művészekről, írókról a Kairosz Könyvkiadó gondozásában. Örömmel vállalkoztam végül én is a beszélgetésekre, s szívesen kiöntöttem elé az életemet, minden szépítgetés nélkül. Korábban mindig azt gondoltam, hogy egy könyv lezárja a pályát, most azonban örülök, hogy megszü-

letett a kötet, amely És mégis megszólal a pálca címet viseli. A növendékeim – amikor a pályám során megesett anekdotákról mesélek –, folyvást bíztatnak, írjak ezekből könyvet, de ez az, amire sosem vállalkozom. Csak muzsikálni szeretnék, amíg lehet... Egyébként tényleg rengeteg zenei történetem akad, hiszen 1960-ban lettem az Állami Hangversenyzenekar ütőse. Remek hazai és külföldi művészekkel dolgoztam, később a dalszínházban is neves éne-

kesekkel muzsikálhattam. Elég, ha Carlo Bergonzit, José Carrerast vagy Jelena Obrazcovát említem.

■ *Sokkal kisebb fizetésért szerződött el az ÁHZ-től korrepetitornak a dalszínházhoz...*

– Amikor Kórodi András az Operaházba hívott korrepetitornak, azt mondta, anyágilag nagyon rosszul járok, később azonban biztos, hogy nem bánom meg. Hozzá-tette, ha belépek a házba, és megérezem a műszempilla szagát, nem tudok majd tőle szabadulni... Az első korrepetitori év után aztán már megkaptam a karmesteri feladatokat is. Bár rengeteg művet vezényelhettem, sosem gondoltam azt, hogy ez kívánságműsor. Annak persze örültem, ha a wünsch-cédulámról teljesültek a kívánságok, de mindent szívesen dirigáltam. Előfordult, hogy hetven előadásom volt egy évben. Előnyt jelentett, hogy alaposan ismertem a darabokat, 14 éves koromtól ugyanis tudatosan tanultam a partitúrákat.

■ *Ma pedig a korrepetitori mesterfogásokra oktatja a zeneakadémiai hallgatókat. Mit a legnehezebb megtanítani nekik?*

– Az átadási készséget. A stílus könnyű, azaz nincs gondjuk. De az is fontos, hogy tisztában legyenek azzal: nem a szabályok hozzák létre a zenét. Ahogy azt is tudniuk kell, hogy a korrepetitor egyben pszichológus is. Szeretettel, odaadással kell kezelni az énekeseket. Nem szabad soha türelmetlenkedni, s nagyon finoman kell irányítani a művészt. Amikor a dalszínházba kerültem, épp A rózsalovagot játszották, s rögtön kiírtak Házy Erzsébettel próbálni. Kicsit tamaskodva kérdezte meg tőlem, hogy tudom-e egyáltalán a darabot... Az első félóra után azonban már arról érdeklődött, hogyan tanultam meg ilyen jól. A próbánkat követően pedig a titkárságra ment, és azt kérte, hogy őt most már mindig ezzel a „Medve-gyerekkel” írják ki... Sokszor mesélem ezt el a növendékeimnek, akik zömmel zongoristák, s ámulva néznek, amikor kinyílnak előttük az opera kapuja. Kísérők, kitűnően játszanak, de a színházhoz érzék kell, az ottani levegőt kell szívni, s valóban meg kell érezni a műszempilla szagát.

■ *Azt mondja, Ferencsiktől tanulta a legtöbbet...*

– Igen, a tiszta ütéstechnikát, ami nem tűr meg semmi esetlegességet, semmi kétséget, zavart.

■ *A zenekar is érezheti ezt, hiszen az operaházi muzikusoktól aranypálcát kapott, azt mondja, ez a legszebb elismerés.*

– Ezt az operaházi tagságom negyven esztendő jubileumára kaptam az együttestől, és az ajándék nagyon-nagyon meghatott. Nem is láttam még sehol, hogy egy zenekar ilyet adományoz valakinek, aki egyébként nem is a vezető karmestere. A felirat is roppant kedves – „negyven esztendő felejthetetlen együttműködésünk emlékére”. Megszervezték, összeadták, erre nem is találok szavakat. Az operai zenekarral nagyon jó tényleg a kapcsolat.

■ *Most is rendszeresen dirigál a dalszínházban?*

– Igen, az idei szezonra 17 előadást kaptam, ami szép szám, s akad újdonság is, hiszen először vezényelek balettet, Pártay Lilla koreográfiáját, az Elfújta a szél című darabot tavasszal. Vele az utóbbi időben sokat dolgoztam, hiszen készül a következő darabjára, a Munkácsy Mihály életéről szóló Aranyecsetre. Ehhez a XIX. század nagyromantikus zenéinek részletei lettek kiválasztva, a műveket

én raktam össze egészé, partitúrává. De egyébként az Operaházban mindig jól érzem magam, hiszen szinte oda születtem, hetven éve járok a házba, mert édesanyám, Érsek Mária, aki korrepetitor volt, kiskortól hordott magával az Ybl-palotába. A teátrum így a második otthonom, így sosem tudok rá haragudni. S tényleg mostanában jók az előadások, telt házak előtt kerülnek színre a produkciók. Annak is örülök, hogy ismét kinyit az Erkel Színház, s így talán azok is több feladatot kapnak, akiknek nem volt eddig elegendő tennivalójuk. S bár eddig hetven operát dirigáltam, akad azért, ami hiányzik a repertoáromról. Ilyen a Szökötés a szerájából vagy a Figaro házassága, de a Nabuccót vagy a Don Carlost sem dirigáltam még.

■ *Emellett a Zeneakadémián is van jócskán teendője...*

– Három tanszakon tanítok, a korrepetitorok mellett a karmesterekkel és az operanékesekkel foglalkozom. 18-20 órát adok egy héten a Semmelweis utcai épületben, ami azért érdekes, hiszen magam is itt kezdtem annak idején a tanulmányaimat. A főiskolán szintén jó ideje, 1974 óta tanítok. Végigjártam a ranglétrát, s ott is megvan a kör, hiszen óradíjastól eljutottam a docensi rangig, most nyugdíjasként pedig ismét óradíjas lettem. Bízom benne, hogy a jövőben is maradhatok, mert sok olyan kollégám van, akik ha abbahagynánk az oktatást, akkor nagyon-nagy értékek vesznének el. Olyan tudás, amelyet nem szabad kihasználatlanul hagyni...

■ *Mi a helyzet a Győri Filharmonikusokkal, ahol korábban vezető karmesterként tevékenykedett?*

– Másfél éve vezényeltem őket utoljára. Nagyon sajnálom, mert a zenekar tagjaival – kevés kivétellel – nagyon jó a kapcsolat. A vezető karmesteri címem névleges vált, szerződést, hatáskört nem tartalmazott. Az utolsó időszakban egyre csökkent az együttesnél a feladatom, majd a születésnap koncertem megtartása körülötti bonyodalmak voltak azok, ami miatt végül megváltunk. Azóta azonban járom az országot, és több együttessel is rendszeresen koncertezem. A Nemzeti Filharmonikusoktól gyakran kapok felkérést, a szombathelyi, a debreceni és a miskolci együttesnél is vendégszerepelek. Győrben, a színházban szintén sokat dolgozom, jövőre például a Rigolettót dirigálom. De a MÁV Szimfonikusoknál, a Danubiánál is vendégeskedem, ősszel pedig a nemzetközi fuvolaversenynek leszek a

dirigense. A Rádiózenekarral egy hónappal ezelőtt lemezfelvételt készítettem. Legközelebb a Művészetek Palotájában koncertezem velük, különleges műsort mutatunk be március 19-én. A programban Vaughan Williams: II. („London”) szimfóniáját és Britten Tavasz szimfóniáját vezénylem. Érdekes módon egyik darabot sem dirigálhattam még. Igazán különleges számomra ez az esztendő, hiszen számos olyan darab akad a műsoromban, amelyet korábban sosem vezényeltem. Ismeretlen volt például Csajkovszkij III szimfóniája, Richard Strauss Négy utolsó éneke vagy Saint-Saëns Karácsonyi éneke. Ez a jó ebben a pályában, hogy mindig van újdonság, izgalom. Feladat akad hát bőven, csak egészséggel kell bírni!

■ *Hogyan vélekedik a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának jelenlegi felémás helyzetéről?*

– Nagyon jó együttesnek tartom, alkalmam volt velük az utóbbi időben gyakran dolgozni. A lemezfelvételt mellett több koncertet is adtunk, az egyik jobb volt, mint a másik. Mind művészi szempontból, mind a hangzás és a technika terén kiválóak, s emberileg is jó társulat. Több munkára, felkérésre volna szükségük, biztonságot kellene biztosítani a zenészeknek, mert a jelenlegi helyzet felőrli őket, miközben a zenekar és az énekkar is kiváló...

■ *Két évvel ezelőtt, hetvenedik születésnapján azt mondta, elégedett az életével, ha a jó tündértől kívánhatna, akkor több pénzt kérne a kultúrára. Sajnos, ez a kérdés jelenleg is aktuális...*

– Most pedig még az aranypálcám is kölcsönadnám neki... Az anyagi nehézségek sajnos mindenütt egyre súlyosabbak, s ettől kevesebb a koncert, a fellépési lehetőség. Pedig már Kodály Zoltán is megmondta, hogy csak az a nemzet tudja fenntartani magát, amely meg tudja őrizni a kultúráját. A létünkéről van szó. Ezért fontosak az iskolák, az ott folyó oktatás.

■ *Őn is tagja a Magyar Művészeti Akadémiának. Mit tud a szervezet tenni azért, hogy több forráshoz jusson a magyar zenei élet?*

– Bár elég friss a tagságom, de tartok attól, hogy a jobb gazdasági helyzetért nem sokat tehetünk. Viszont a magyar kultúra fellendítéséért annál többet, azáltal, hogy különböző programokat szervezünk, s igyekszünk fellépési lehetőséghez, feladathoz juttatni a tagjainkat és a nem tagokat egyaránt.

R. Zs.